

Plats och tid Stadshuset i Skövde, KS-salen kl. 8.30–10.20

Beslutande

Johanna Svensson (S)	Falköping
Catrin Hulmarker (M), ordförande	Hjo
Pierre Rydén (S)	Hjo
Torbjörn Colling (M)	Karlsborg
Jonas Davidsson (S), vice ordförande	Karlsborg
Theres Sahlström (M), ersätter Johan Ask (S)	Skövde
Torbjörn Bergman (SP)	Skövde
Peter Söderlund (L), ersätter Jan Hanna (S)	Tibro

Övriga
närvarande

Ersättare

Ingvor Bergman (S), Falköping
Samuel Björgvinsson (KD), Hjo

Övriga

Pelle Holmström, förbundschef
Eleonor Daag, sekreterare
Sofia Stensson,
ekonom/verksamhetsutvecklare

Ajournering Kl. 9.20–9.45

Utses att justera Torbjörn Colling

Underskrifter Protokollet är justerat digitalt, se sista sidan i dokumentet.

Sekreterare Eleonor Daag

Paragrafer 3–7

Ordförande Catrin Hulmarker (M)

Justerare Torbjörn Colling (M)

Innehållsförteckning

Budgetförutsättningar, omvärldsanalys samt planeringsprocessen för budget och strategisk plan för åren 2026–2028	3
Ny taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om tobaksfria nikotinprodukter samt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel	4
Revidering av förbundsordning för Miljösamverkan östra Skaraborg.....	9
Information.....	10
Övriga frågor	11

Budgetförutsättningar, omvärldsanalys samt planeringsprocessen för budget och strategisk plan för åren 2026–2028

Beslut

Direktionen för Miljösamverkan östra Skaraborg beslutar om budgetförutsättningar, omvärldsanalys samt planeringsprocessen för budget och strategisk plan för åren 2026–2028.

Redogörelse för ärendet

Direktionen för Miljösamverkan östra Skaraborg ska under oktober månad fastställa budgeten för nästkommande år vid ett direktionssammanträde som är offentligt. Direktionen beslutar om budgetförutsättningar samt planeringsprocessen för budget och strategisk plan i juni.

Under arbetet med budgetförutsättningarna har förbundschefen fört en dialog med respektive medlemskommun.

Beslutsunderlag

Miljösamverkans förslag till beslut daterat 2025-06-10

Budgetförutsättningar, omvärldsanalys samt planeringsprocessen för budget och strategisk plan för åren 2026–2028

Bilaga

Budgetförutsättningar, omvärldsanalys samt planeringsprocessen för budget och strategisk plan för åren 2026–2028

Beslutet skickas till

Miljösamverkans medlemskommuner: Falköping, Hjo, Karlsborg, Skövde och Tibro

Essunga kommun

Ny taxa för provning och tillsyn enligt alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om tobaksfria nikotinprodukter samt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel

Beslut

Direktionen för Miljösamverkan östra Skaraborg beslutar att föreslå kommunfullmäktige i Miljösamverkans medlemskommuner att anta en ny taxa för provning och tillsyn inom områdena alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om tobaksfria nikotinprodukter samt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel att gälla från den 1 januari 2026.

Nämnden föreslår också att för ansöknings- eller anmälningsärenden som kräver handläggning ska taxan tillämpas på ärenden som kommer in från och med den 1 januari 2026.

Redogörelse för ärendet

Miljösamverkan östra Skaraborg tar den 1 januari 2026 över ansvaret för provning och tillsyn inom ovan rubricerade områden för sina medlemskommuner. Handläggning sker i dag hos Lidköpings kommun genom samarbetet Tillståndsenheten i Samverkan (TiS) där alla ingående kommuner tillämpar samma taxa.

Sammanfattningsvis bedömer nämnden efter att ha vägt fördelar och nackdelar mot varandra att det är både möjligt och lämpligt med efterhandsdebitering och timtaxa för provning och tillsyn inom de nya ansvarsområdena.

Sammanfattning av skillnader mot nuvarande taxa hos TiS

- Den föreslagna taxan medför övergång till timtaxa och efterhandsdebitering av ansöknings- och tillsynsavgifter från TiS fasta avgifter som betalas i förväg.
- Timavgiftens storlek följer Miljösamverkans taxa för planerad handläggning och tillsyn enligt livsmedelslagen (2025 är beloppet 1 327 kr/timme) och bedöms täcka miljökontorets kostnader för handläggning.

Förutsättningar för efterdebitering av ansöknings- och tillsynsavgifter

Endast någon enstaka kommun i Sverige har i dag en helt tim- och efterhandsdebiterad taxa för sin provning och tillsyn inom de aktuella områdena, det handlar om små kommuner med få verksamhetsutövare. Någon referenstaxa har därför inte kunnat användas vid framtagandet av denna taxa. Det finns inte heller någon vägledning från de nationella tillsynsvägledande myndigheterna på områdena att använda som stöd för framtagande av efterhandsdebiterad timtaxa.

Dir § 4 forts.

Det finns kommuner som tillämpar en fast taxa där avgift tas ut för en framräknad genomsnittlig handläggningstid för en ärendetyp multiplicerad med timavgift. Den beräknade genomsnittliga handläggningstiden skiljer sig kraftigt åt mellan olika kommuner och som exempel kan nämnas nyansökan om stadigvarande serveringstillstånd där genomsnittlig handläggningstid varierar från 8 till 15 timmar i olika kommuner eller beräknad tid för tillsyn där fast årlig tillsynstid per objekt är 2 till 5 timmar för samma verksamhetstyp av samma storlek.

Miljönämnden har nyligen gått från fasta avgifter till timdebitering inom livsmedelstillsynen. Det finns i organisationen därför goda erfarenheter från införandet av efterhandsdebiterad timtaxa som kommer att vara till nytta även på de nya områdena. Inte minst handlar det om kommunikation med verksamhetsutövarna.

Det vanligast förekommande debiteringssystemet för alkoholtillsyn bygger på ett 30 år gammalt underlag, SKL:s cirkulär 1995:69. I cirkuläret redovisas en beräkningsmodell som förenklat innebär en tillämpning av kommunallagens självkostnadsprincip där kommunens kostnader för verksamheten delas upp som tillsynsavgift per objekt och där större verksamheter på grund av högre omsättning av alkohol får betala mer än mindre verksamheter. Tanken är att den som säljer mycket alkohol troligen behöver mer tillsyn än den som säljer lite alkohol. För prövningsärenden finns schablontider framtagna där exempelvis ett stadigvarande serveringstillstånd beräknas ta 24 arbetstimmar i anspråk. När tillståndsplikten för tobaksförsäljning infördes tillämpade de flesta kommuner alkoholtaxan på de nya tillståndsärendena för tobak.

Sedan cirkuläret presenterades har stora förändringar skett i restaurangbranschen. En tillsynstaxa som bygger på omsättning av alkoholdrycker i kronor har inte längre samma tydliga koppling till mängden såld alkohol eftersom vi har lagt om våra restaurangvanor på så sätt att antalet nattklubbar och nöjesrestauranger har minskat i förhållande till vanliga matrestauranger.

En övergång till efterhandsdebiterad timtaxa har tidigare antagits innebära en omfördelning av kostnader från stora verksamheter (nattklubbar) till mindre (matrestauranger), men en matrestaurang som serverar exklusiva viner kan med en omsättningsbaserad tillsynsavgift komma upp i en hög avgiftsklass trots att en högre tillsynsfrekvens inte kan motiveras utifrån alkoholpolitiska grunder.

Efterhandsdebitering som bygger på behovsutredning kan jämfört med förskottsfakturering beräknat på ett i förväg bestämt antal tjänster medföra lägre grundbemanning vilket i sin tur kan medföra längre handläggningstider vid arbetstoppar, men det kan hanteras genom prioriteringar i organisationen.

Dir § 4 forts.

I taxan föreslås timkostnadsbeloppet följa livsmedelstaxan. Alkohol- och tobakstillsynen är mer lik livsmedelstillsynen än miljötillsynen även om områdena skiljer sig väsentligt åt. Kundgruppen som möts i alkohol- och tobakstillsynen är dock densamma som livsmedelskontrollen arbetar med. En koppling till livsmedelstaxan innebär också att förbundet minskar sin administration av taxorna eftersom timavgiftens storlek då inte behöver räknas upp årligen i flera olika taxor.

Fördelar med efterhandsdebitering

Tydlig koppling mellan nedlagt arbete och avgift samt transparens

Efterhandsdebitering medför att företagare på ett tydligare sätt, jämfört med fasta avgifter, kan se kopplingen mellan utförd handläggning eller tillsyn och avgiften. Detta kan bidra till ökad förståelse och transparens kring beräkningen av avgifterna.

Ingen ekonomisk tillsynsskuld

Någon ekonomisk tillsynsskuld kan inte uppstå eftersom verksamhetsutövare endast betalar för utförd tillsyn. Detta bedöms också underlätta nämndens arbete med budget, verksamhetsplanering och uppföljning.

Homogena processer

Införande av efterhandsdebitering medför att förbundet i stort har ett gemensamt arbetssätt i stället för flera olika processer för avgiftsuttag. En sådan likriktning medför goda förutsättningar för en effektiv administration.

Nackdelar med efterhandsdebitering

Ökad administration

Efterhandsdebitering höjer kraven på miljökontoret att registrera och dokumentera varje handläggningsåtgärd och tidspost vid prövning och tillsyn. Beslut om avgift och hantering av fakturor kommer kräva mer tid än när fakturor skickas till samtliga verksamhetsutövare vid ett och samma tillfälle.

När timavgift tas ut ökar risken att verksamheter överklagar avgiftsbesluten. Handläggningstid krävs då från både administration och handläggare. För denna nedlagda tid kan miljökontoret inte ta ut någon avgift.

Högre krav på personalen

Erfarenheter från införandet av efterhandsdebitering på livsmedelsområdet visar att personalen initialt upplever det svårt att redovisa tidsåtgång och att våga ta betalt för sin tid. Personalen kan uppleva att andra handläggare är snabbare i sin handläggning eller att det tar emot att skicka faktura på större belopp till små verksamheter med liten omsättning.

Dir § 4 forts.

Aspekter som kan medföra både risk och möjlighet med efterhandsdebitering

Kundnöjdhet – NKI

Vid förskottsdebitering kan taxans beräkning framstå som otydlig och efterhandsdebitering framstår som mer transparent. Samtidigt kan risken för fler överklaganden, upplevd känsla av orimligt lång handläggningstid och upplevd hög timtaxa medföra en känsla av missnöjdhet med kontorets arbete vilket kan återspeglas i kundnöjdhetsmätningar.

På sikt kommer efterhandsdebitering normaliseras och miljökontoret kan verka för god information om taxorna vilket kan mildra missnöje och öka förståelsen för taxan.

Risk för negativ påverkan på arbetsmiljön

Till skillnad mot livsmedelstillsynen finns inget krav på efterhandsdebitering inom alkohol- och tobaksområdet. Debiteringen kräver såväl kurage och skicklighet hos handläggarna som effektivitet i administrationen. För nämnden krävs noggrann planering och uppföljning av verksamheten genom behovsutredningar och budgetarbete.

Genom tät uppföljning av medarbetarnas arbetssituation, medarbetarundersökningar som genomförs regelbundet och framtagandet av effektiva verktyg för enkel tidredovisning, fakturering och uppföljning kan negativ stress förebyggas och motverkas. Medarbetarna kan också involveras i uppföljning och analys av verksamheten och ekonomiskt utfall i stort för att hållas informerade om verksamheten.

Variationer i intäkter och likviditetsanalys

Årsdebiterad förskottstaxa underlättar budgetarbetet och erfarenheter från kommuner när livsmedelsområdet gick över till efterhandsdebitering visar att intäkterna minskade något jämfört med när fast taxa tillämpades. Det är troligt att utfallet blir detsamma på alkohol- och tobaksområdet, särskilt under perioden innan efterhandsdebitering blivit en naturlig del av det dagliga arbetet.

Antalet tillståndshavare är någorlunda konstant över tid, men prövningsavgifter varierar med antalet ansöknings- och anmälningsärenden. Detta medför att intäkterna och därmed likviditeten varierar över året. Flera tillsynsområden inom Miljösamverkan har redan gått över till efterhandsdebitering och det finns hos miljökontoret bred erfarenhet av att hantera ekonomin kopplad till efterhandsdebitering.

Nämnden ser i nuläget ingen risk för negativ likviditet kopplad till införandet av de nya ansvarsområdena.

Dir § 4 forts.

Höjda taxor 2027

Eftersom systemet med efterhandsdebitering är nytt finns det inga egna tillförlitliga data för ekonomiskt utfall. Miljökontoret har utifrån kända data, främst från Lidköpings TiS, gjort prognoser men det finns risker. Om färre timmar än beräknat debiteras och Miljösamverkan ligger kvar på samma kostnadsnivå medför det att timavgiftens storlek behöver höjas eller att medlemsbidrag behöver skjutas till redan det andra verksamhetsåret 2027.

Redogörelse för ärendet

Miljönämnden östra Skaraborg behandlade ärendet vid sitt sammanträde onsdagen den 7 maj 2025 och beslutade att föreslå Direktionen för Miljösamverkan östra Skaraborg att föreslå kommunfullmäktige i Miljösamverkans medlemskommuner att anta den nya taxan.

Efter beslut hos direktionen skickas ärendet till medlemskommunerna för beslut i respektive medlems kommunfullmäktige under hösten 2025.

Beslutsunderlag

Miljösamverkans förslag till beslut daterat 2025-06-10

Miljönämndens beslut, MN § 21, 2025-05-07, med bilaga Taxa för prövning och tillsyn inom områdena alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om tobaksfria nikotinprodukter samt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel

Bilaga

Taxa för prövning och tillsyn inom områdena alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om tobaksfria nikotinprodukter samt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige i Falköping, Hjo, Karlsborg, Skövde och Tibro

Revidering av förbundsordning för Miljösamverkan östra Skaraborg

Beslut

Direktionen för Miljösamverkan östra Skaraborg föreslår kommunfullmäktige i Miljösamverkans medlemskommuner att anta en reviderad förbundsordning för kommunalförbundet Miljösamverkan östra Skaraborg att gälla från 1 januari 2026.

Direktionen föreslår också kommunfullmäktige att de paragrafer som anger antal ledamöter och ersättare i direktion och miljönämnd (6 § och 7 §) ska börja gälla den 1 januari 2027.

Redogörelse för ärendet

Förbundsordningen för Miljösamverkan östra Skaraborg reviderades senast under 2022.

Med anledning av förbundets utökade ansvarsområde samt utökning av förbundets medlemskommuner, gav direktionen förbundschefen i uppdrag att se över förbundsordningen, Dir § 24, 2024-10-18.

Förutom tillägg av ny kommun och nya lagstiftningsområden föreslås en förändring av antalet ledamöter och ersättare i direktionen och miljönämnden. Förslaget omfattar också en förändring av ersättares inträdesordning i miljönämnden.

Utöver detta föreslås ett antal redaktionella ändringar.

Beslutsunderlag

Miljösamverkans förslag till beslut daterat 2025-06-10
Förbundsordning för Miljösamverkan östra Skaraborg

Bilaga

Förbundsordning för Miljösamverkan östra Skaraborg

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige i Falköping, Hjo, Karlsborg, Skövde och Tibro
Essunga kommun

Dir § 6

Information

- a) Internkontrollrapport tertial 1 2025 (dnr 2025-2450)
- b) Förändringar i omvärlden som kan påverka förbundet
- c) Lägesrapport inför att Essunga blir ny medlem i Miljösamverkan östra Skaraborg
- d) Nästa sammanträde: fredag 24 oktober kl. 8.30.

Dir § 7

Övriga frågor

Ordförande Catrin Hulmarker önskar alla en riktigt skön sommar.

MILJÖSAMVERKAN
ÖSTRA SKARABORG

Detta dokument är elektroniskt signerat enligt EU:s förordning eIDAS och utgör en avancerad elektronisk underskrift och är juridiskt bindande.

Signed by: Lena Catarina Hulmarker

Date: 2025-06-23 14:01:53

BankID refno: 01979caa-728e-7ad5-b0ca-191d515363f1

Ordförande i Direktionen för Miljösamverkan östra
Skaraborg: Catrin Hulmarker

Signed by: TORBJÖRN COLLING

Date: 2025-06-23 14:20:54

BankID refno: 01979cbb-dff4-79f7-802d-71d9c188d060

Ledamot i Direktionen för Miljösamverkan östra
Skaraborg: Torbjörn Colling

Signed by: ELEONOR DAAG

Date: 2025-06-23 16:20:52

BankID refno: 01979d29-acc4-7dcd-a823-c6a7de581d58

Sekreterare: Eleonor Daag